

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 22. apríla 1997 v senáte zloženom z predsedu JUDr. Júliusa Černáka a sudcov JUDr. Anny Danielčákovej a JUDr. Ľubomíra Dobríka vo veci podnetu [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] [REDAKČNÝ ZNAČENIE] zastúpeného komerčným právnikom JUDr. Jozefom Hamborským, Žilina 4 o porušení čl. 5 Ústavy Slovenskej republiky takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a postupom Okresného úradu v Žiline a jeho právnym nástupcom Krajským úradom v Žiline bolo právo [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na štátne občianstvo zaručené čl. 5 Ústavy Slovenskej republiky **porušené**.
2. Vo zvyšnej časti sa podnet *o d m i e t a*.

O d ô v o d n e n i e

██████████, zastúpený komerčným právnikom JUDr. Jozefom Hamborským, Žilina 4, vo svojom podnete uvádza, že sa narodil ██████████ a ku dňu 31. 12. 1992 bol štátnym občanom Slovenskej republiky. Ku dňu 1. 1. 1993 (rozdelenie ČSFR) trvalý pobyt mal v Prahe, pričom nechcel stratit' slovenské štátne občianstvo, nakoľko vykonáva podnikateľskú činnosť. Preto požiadal Okresný úrad v Žiline o vydanie osvedčenia o štátnom občianstve Slovenskej republiky. Okresný úrad v Žiline podľa priloženej fotokópie listu (dve vety) z 30. 8. 1995 nevyhovel žiadosti ██████████ s odôvodnením, že tento vykonal 10. 2. 1993 voľbu štátne občianstvo Českej republiky, čím podľa § 13 zákona Slovenskej národnej rady č. 206/1968 Zb. stratil štátne občianstvo Slovenskej republiky. Proti tomuto listu podal ██████████ 26. 10. 1995 o d v o l a n i e na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, v ktorom žiadal zrušiť "r o z h o d n u t i e" Okresného úradu v Žiline z dôvodu, že nikdy nepožiadaval o prepustenie zo zväzku Slovenskej republiky a vydať rozhodnutie o štátnom občianstve Slovenskej republiky. V odvolaní uvádza, že je občanom Českej republiky, ale zákon č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky existenciu dvoch štátnych občianstiev nevyklučuje. Konštatuje, že občianstvo Českej republiky získal 10. 2. 1993, teda v dobe, keď zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. ešte nebol účinný a k nadobudnutiu českého štátneho občianstva sa nevyžadovalo prepustenie zo štátneho zväzku Slovenskej republiky, tak ako je to v súčasnej dobe.

Na toto "odvolanie" Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky listom z 1. 1. 1996 odpovedalo ██████████, že jeho žiadosti nemôže vyhovieť z dôvodu, že v dobe, keď požiadal o štátne občianstvo Slovenskej republiky, t. j. 10. 2. 1993, bol na Slovensku ešte účinný zákon SNR č. 206/1968 Zb. o nadobúdaní a strate štátneho občianstva Slovenskej socialistickej republiky. Podľa ustanovenia §

13 ods. 1 citovaného zákona štátne občianstvo Slovenskej socialistickej republiky sa stráca nadobudnutím štátneho občianstva Českej socialistickej republiky a že z tohto dôvodu Česká republika k udeleniu štátneho občianstva Českej republiky nevyžadovala predloženie dokladu o prepustení zo štátneho zväzku Slovenskej republiky, pretože k strate štátneho občianstva Slovenskej republiky dochádzalo automaticky.

S týmto vysvetlením [REDAKOVANÉ] nesúhlasil a znovu žiadal Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky o vydanie osvedčenia o štátnom občianstve Slovenskej republiky odvolávajúc sa na ustanovenie § 2 zákona č. 40/1993 Z. z. S odpoveďou nesúhlasil tiež z toho dôvodu, že nebolo rozhodnuté o jeho o d v o l a n í r o z h o d n u t í m ministerstva ako druhostupňového orgánu. Trval na tom, aby bolo rozhodnuté v zmysle zákona o správnom konaní a v súlade so zákonom č. 40/1993 Z. z., pretože v prípade negatívneho rozhodnutia sa "hodlá obrátiť na Ústavný súd Slovenskej republiky".

Ústavný súd Slovenskej republiky v súlade s čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a so zákonom č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona č. 293/1995 Z. z. (ďalej len zákon o konaní pred ÚS SR) prijal podnet [REDAKOVANÉ] na ďalšie konanie a vyžiadal si k nemu stanovisko ministra vnútra Slovenskej republiky ako druhého účastníka konania.

Minister vnútra Slovenskej republiky vo svojom stanovisku v celom rozsahu súhlasí s postupom Okresného úradu v Žiline a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky s rovnakým skutkovým a právnym odôvodnením, aké je uvedené v listoch týchto štátnych orgánov adresovaných [REDAKOVANÉ]. K namietanej veci uvádza, že "Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky po preverení skutkového stavu vychádzajúc z patričných dokladov a skutočností, že [REDAKOVANÉ] vykonal voľbu štátneho občianstva Českej republiky potvrdilo, že postup Okresného úradu v Žiline bol správny". Zdôrazňuje, že osoby, ktoré boli ku dňu rozdelenia ČSFR podľa zákona

SNR č. 206/1968 Zb. štátnymi občanmi Slovenskej republiky sa stali štátnymi občanmi Slovenskej republiky aj dňom 1. 1. 1993. Zákon SNR č. 206/1968 Zb. zostal v platnosti až do účinnosti zákona č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky, t. j. do 15. 2. 1993 a upravoval podmienky nadobúdania a straty štátneho občianstva Slovenskej republiky aj za obdobie od 1. januára 1993 do 15. februára 1993. V stanovisku sa ďalej uvádza, že [REDAKOVANÉ] nadobudol štátne občianstvo Slovenskej republiky podľa zákona SNR č. 206/1968 Zb. a štátnym občanom Slovenskej republiky bol do 10. 2. 1993, kedy si z v o l i l štátne občianstvo Českej republiky. V y k o n a n í m tohto úkonu došlo k strate štátneho občianstva Slovenskej republiky automaticky, podľa § 13 citovaného zákona, a preto nebolo potrebné žiadať o prepustenie zo štátneho zväzku Slovenskej republiky. Stratu štátneho občianstva Slovenskej republiky podľa § 13 zákona nemožno podľa stanoviska, považovať za o d ň a t i e štátneho občianstva v dôsledku rozhodnutia správneho orgánu bez prejavu vôle účastníka, a teda za porušenie čl. 5 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, pretože k nej došlo na základe dobrovoľného vyhlásenia, resp. voľby štátneho občianstva Českej republiky.

K druhej námietke, že nebolo vydané správne rozhodnutie v stanovisku sa uvádza, že podanie [REDAKOVANÉ] nemožno považovať za odvolanie v správnom konaní, pretože pri vydávaní osvedčenia sa len deklaruje zistený skutkový stav na základe predložených dokladov a štátoobčianskych evidencií. Podľa zisteného stavu sa buď osvedčí skutočnosť, že žiadateľ je štátnym občanom Slovenskej republiky a vydá sa mu osvedčenie o štátnom občianstve Slovenskej republiky alebo v opačnom prípade sa žiadateľovi o z n á m i s uvedením dôvodu skutočnosť, že nie je štátnym občanom Slovenskej republiky.

Ústavný súd si vyžiadal stanovisko - odpoveď ku skutočnostiam nevyhnutným k posúdeniu podnetu [REDAKOVANÉ] aj od Krajského úradu v Žiline (právny nástupca Okresného úradu v Žiline). Krajský úrad v Žiline 14. 2. 1997 oznámil, "že [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] bol k 31. 12. 1992 štátnym občanom Slovenskej republiky. V súčasnej dobe už nie je občanom

Slovenskej republiky vzhľadom k tomu, že dňa 10. februára 1993 vykonal voľbu štátneho občianstva Českej republiky na OÚ Praha 4, kedy v zmysle § 13 zákona SNR č. 206/1968 Zb. o nadobúdaní a strate štátneho občianstva Slovenskej socialistickej republiky stratil štátne občianstvo Slovenskej republiky".

V súlade s ustanovením § 30 zákona o konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky Ústavný súd Slovenskej republiky po písomnom súhlase účastníkov konania upustil od ústneho pojednávania.

Ústavný súd pri posudzovaní námietok porušenia čl. 5 Ústavy Slovenskej republiky vychádzal z nasledovných právnych úvah.

Štátne občianstvo je vo všeobecnosti definované ako trvalý (relatívne trvalý) právny vzťah fyzickej osoby k určitému štátu. Subjektom štátoobčianskeho vzťahu sú fyzická osoba a konkrétny štát. Práve subjekt tohto právneho vzťahu (fyzická osoba) je rozlišovacím kritériom medzi štátnym občianstvom a štátnou príslušnosťou ako v podstate širším pojmom, ktorý zahŕňa ako fyzické osoby tak aj osoby právnické. Obsahom štátoobčianskeho právneho vzťahu sú vzájomné práva a povinnosti ustanovené vnútroštátnymi predpismi každého štátu. Vyplýva to zo suverenity každého štátu. V tomto zmysle je štátne občianstvo inštitútom vnútroštátneho práva. Aj keď je štátne občianstvo inštitútom vnútroštátneho práva, má pre jednotlivca - štátneho občana konkrétneho štátu právny význam, resp. dôsledky v oblasti práva medzinárodného. Zákonodarstvo konkrétneho štátu preto musí (rovnako ako aj v iných oblastiach) v právnej úprave štátneho občianstva zachovávať princípy medzinárodného práva a záväzky vyplývajúce pre štát z medzinárodných zmlúv. Zo zásady medzinárodného práva, že určenie osôb, ktoré štát považuje za svojich štátnych občanov patrí do jeho výlučnej právomoci vyplýva aj určenie podmienok pre vznik a zánik štátneho občianstva a to bez ohľadu na to, či konkrétna osoba je štátnym občanom aj iného štátu. Rôznosť vnútroštátnych právnych úprav jednotlivých suverénnych štátov spôsobuje, že niektoré osoby majú (nadobudnú) štátne občianstvo dvoch, prípadne aj viacerých štátov. Názory na dvojaké, či viaceré

štátne občianstva prešli a stále prechádzajú vývojom v závislosti od rôznych historických, spoločensko-ekonomických podmienok. Faktom však zostáva, že s takýmto stavom sú často spojené aj nežiaduce, najmä pre štátneho občana, situácie. Nežiaduce situácie vznikajú jednak v oblasti plnenia povinností občana voči štátu, napr. plniť vojenskú službu, odvádzať (platiť) dane, dodržiavania právnych predpisov, podliehania trestnoprávnej jurisdikcii, ale aj práv, ktoré vnútroštátne právo priznáva len svojmu štátnemu občanovi, napr. právo voliť, zastávať určité funkcie v štátnych orgánoch, dovoľávať sa diplomatickej ochrany v štáte pobytu, mimo štátu, ktorého je štátnym občanom a pod. Prax štátov v tejto oblasti (obyčajové právo) sa ustálilo do princípu, že osoba s niekoľkými štátnymi občianstvami sa nemôže odvolávať na štátne občianstvo k inému štátu. Pokiaľ ide o tretí štát, tento považuje osobu s viacerými štátnymi občianstvami za občana len jedného štátu, ktorým je podľa zásady efektivity štát, ku ktorému má osoba najužší faktický vzťah, spravidla trvalé bydlisko, zamestnanie, výkon určitých funkcií viažucich sa len na štátne občianstvo, prípadne štátne občianstvo nadobudnuté naposledy. Zásadou efektivity pri posudzovaní štátneho občianstva iného štátu nie je dotknutá zásada suverénnej právomoci štátu upraviť podmienky a spôsoby nadobudnutia a straty štátneho občianstva, resp. koho bude štát považovať za svojho štátneho občana, samozrejme pri rešpektovaní princípov medzinárodného práva a záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv.

V posudzovanej veci nie je relevantný spôsob nadobudnutia alebo straty štátneho občianstva na základe medzinárodnej zmluvy, pretože takáto zmluva medzi Slovenskou republikou a Českou republikou nebola uzatvorená.

Platná právna úprava štátneho občianstva Slovenskej republiky ako historická nevyhnutnosť, determinovaná vznikom samostatného štátu všetky vyššie uvedené všeobecné princípy, ako aj ďalšie postuláty právneho štátu, zohľadňuje. Vzhľadom na vznik nového suverénneho štátu rozdelením spoločného štátneho predchodcu - zloženého štátu ČSFR, naväzuje na právnu úpravu štátneho občianstva Slovenskej republiky z tohto obdobia, najmä pokiaľ ide o určenie okruhu osôb, ktoré sú štátnymi

občanmi Slovenskej republiky ex lege, ale v celom rozsahu nie je, pretože ani byť nemôže rovnaká, ako právna úprava v zloženom štáte.

Preto Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o prijatom podnete ■■■■■ vo veci ním namietaného porušenia čl. 5 Ústavy Slovenskej republiky ako orgán, ktorého poslaním a pôsobnosťou je ochrana ústavnosti posudzoval z obdobia spoločného zloženého štátu - ČSFR aj právnu úpravu štátneho občianstva Slovenskej republiky a československého štátneho občianstva, najmä dotknuté ustanovenia nadobúdania a straty štátneho občianstva. Na základe splnomocnenia čl. 5 ods. 4 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o československej federácii prijalo Federálne zhromaždenie zákon č. 165/1968 Zb. o zásadách nadobúdania a straty štátneho občianstva. Štátne občianstvo Slovenskej socialistickej republiky upravoval zákon SNR č. 206/1968 Zb. o nadobúdaní a strate štátneho občianstva Slovenskej socialistickej republiky v znení zákona č. 88/1990 Zb., ktorým sa menia a dopĺňajú predpisy o nadobúdaní a strate československého štátneho občianstva. (V Českej socialistickej republike zákon ČNR č. 39/1969 Zb. v znení zákona FZ č. 88/1990 Zb.).

Účel citovaných zákonov, ako aj formy a spôsoby nadobúdania a straty štátneho občianstva republiky vychádzajú z iných štátoprávnych podmienok, podmienok zloženého štátu, čo nevyhnutne muselo mať svoju reflexiu aj v právnej úprave štátneho občianstva republík. Zákon SNR č. 206/1968 Zb. nebol vydaný na základe Ústavy Slovenskej republiky, nie je preto ani vyjadrením, či prejavom suverenity samostatného štátu, vlastnej reglementácie všetkých otázok súvisiacich so štátnym občianstvom, vrátane obsahu právneho vzťahu štátneho občianstva, tzn. povinnosti a práv, ktoré sa vzťahujú len na vlastných štátnych občanov.

Predkladateľovi podnetu príslušné štátne orgány odmietli vydať osvedčenie o štátnom občianstve Slovenskej republiky s odôvodnením, že 10. februára 1993, teda v dobe, keď na Slovensku bol ešte účinný zákon SNR č. 206/1968 Zb. o nadobúdaní a strate štátneho občianstva Slovenskej socialistickej republiky. Preto predkladateľ podnetu podľa § 13 zákona SNR č. 206/1968 Zb. automaticky stratil štátne

občianstvo Slovenskej socialistickej republiky. Podľa citovaného ustanovenia § 13 ods. 1 štátne občianstvo Slovenskej socialistickej republiky sa stráca nadobudnutím štátneho občianstva Českej socialistickej republiky.

Voľba štátneho občianstva - opcia (vnútroštátna) je právom (možnosťou) fyzickej osoby, prejavom vlastnej vôle určiť si príslušnosť k určitému štátu. Uplatňuje sa spravidla pri zmene suverenity štátu. Tento spôsob voľby štátneho občianstva je upravený vo všetkých zákonoch o štátnom občianstve ako v bývalej ČSFR, tak aj po jej rozdelení. (Zákon SNR č. 206/1968 Zb. o nadobúdaní a strate štátneho občianstva Slovenskej socialistickej republiky, zákon ČNR č. 39/1969 Zb. o nadobúdaní a strate štátneho občianstva Českej socialistickej republiky, zákon NR SR č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky a zákon ČNR č. 40/1993 Z. z. o nadobúdaní a strate štátneho občianstva Českej republiky.

Opcia ako forma nadobúdania a straty štátneho občianstva jednostranným prejavom vôle je výnimočné, časovo ohraničené opatrenie, ktorým je štát viazaný len v prípade, ak bol urobený v ustanovenej lehote. Vo všetkých vyššie citovaných zákonoch je opčná lehota (lehota, do kedy môže optant vykonať voľbu štátneho občianstva) maximálne jeden rok (ohraničená po vzniku ČSFR 31. decembrom 1969), po jej rozdelení 31. decembrom 1993. (V Českej republike na základe splnomocnenia v zákone č. 272/1993 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Českej národnej rady č. 40/1993 Z. z. o nadobúdaní a strate štátneho občianstva Českej republiky bolo vydané nariadenie vlády Českej republiky č. 337/1993 Z. z., ktoré predĺžilo lehotu, do kedy si môže občan za podmienok uvedených v citovanom zákone zvoliť štátne občianstvo Českej republiky až do 30. júna 1994).

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako druhý účastník konania, rovnako tak aj Okresný úrad v Žiline sa pri odmietnutí vydania osvedčenia [REDAKOVANÉ] o štátnom občianstve Slovenskej republiky z dôvodu, že nadobudnutím cudzieho (českého) štátneho občianstva odvolávajú na ustanovenie § 13 zákona č. 206/1968 Zb. o „automatickej“ strate štátneho občianstva Slovenskej (socialistickej) republiky,

ale vôbec sa nezmieňujú, podľa ktorého zákonného ustanovenia vykonal [REDACTED] voľbu štátneho občianstva Českej republiky.

Vychádzajúc z teritoriálnej pôsobnosti právnej normy, neopomínajúc tiež už uvedenú absenciu medzinárodnej zmluvy (Zmluvy medzi SR a ČR) vo veciach štátneho občianstva v čase, keď navrhovateľ požiadal o vydanie osvedčenia o štátnom občianstve Slovenskej republiky, už uplynuli tri roky od nadobudnutia účinnosti Ústavy Slovenskej republiky a viac ako dva a pol roka od nadobudnutia účinnosti zákona NR SR o štátnom občianstve SR č. 40/1993 Z. z. Postup, keď obidva zainteresované orgány štátnej správy bez ďalších ústavných (ale aj zákonných) súvislostí vytrhávajú ako hlavný argument jedno ustanovenie zákona, nebol zákonne ani ústavne odôvodniteľný ani v zdôrazňovanom čase 10. februára 1993, kedy [REDACTED] vykonal podľa právnej úpravy cudzieho štátu voľbu jeho štátneho občianstva. Z hľadiska uplatňovania zákonnej úpravy štátnym orgánom žiada sa podotknúť, že v čase, kedy [REDACTED] vykonal voľbu štátneho občianstva, podľa právnej úpravy cudzieho suverénneho štátu, aj v samostatnej a suverénnej Slovenskej republike už bola platná (bola už súčasťou platného právneho poriadku) zákonná úprava, v ktorej zákonodarný orgán v súlade s Ústavou Slovenskej republiky ustanovil, kto bude jeho štátnym občanom a nad kým bude vykonávať svoju suverénnu moc a komu bude aj poskytovať ochranu.

Ústavný súd Slovenskej republiky ako štátny orgán ochrany ústavnosti podľa čl. 124 Ústavy Slovenskej republiky v súlade s čl. 2 ods. 2 vo veci, ktorá je predmetom konania, musí všetky právne a skutkové okolnosti posúdiť podľa ústavnej interpretačnej zásady (interpretačného pravidla) čl. 151 ods. 4 Ústavy SR.

V posudzovanej veci ústavný súd považuje z hľadiska právneho základu za rozhodujúcu platnú a účinnú Ústavu Slovenskej republiky a na jej základe vydaný zákon NR SR č. 40/1993 Z. z. o nadobúdaní a strate štátneho občianstva Slovenskej republiky.

Podľa čl. 5 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nadobúdanie a stratu štátneho občianstva Slovenskej republiky ustanoví zákon. Týmto zákonom je už citovaný zákon NR SR č. 40/1993 Z. z. V jeho prvej časti, ustanovení § 2 pod nadpisom „u r č e n i e štátneho občianstva Slovenskej republiky“, osoba ktorá bola k 31. decembru 1992 štátnym občanom Slovenskej republiky, podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 206/1968 Zb. o nadobúdaní a strate štátneho občianstva Slovenskej socialistickej republiky v znení zákona č. 88/1990 Zb. je štátnym občanom Slovenskej republiky podľa tohto zákona“. Skutočnosť, že [REDAKOVANÉ] tieto podmienky spĺňal a že k 31. decembru 1992 bol štátnym občanom Slovenskej republiky je preukázateľná, čo napokon vo svojich vyjadreniach (že vykonal voľbu štátneho občianstva Českej republiky 10. februára 1993) nespochybňujú ani príslušné orgány štátnej správy.

Strata štátneho občianstva Slovenskej republiky je upravená v samostatnej druhej časti citovaného zákona. Podľa ustanovenia § 9 štátne občianstvo Slovenskej republiky možno stratiť len prepustením na vlastnú žiadosť. To znamená osoba - štátny občan Slovenskej republiky musí urobiť úkon - podať žiadosť (pri splnení preukaznej povinností podľa ods. 2 citovaného ustanovenia) smerujúci k príslušným orgánom Slovenskej republiky. Len s takýmto jednoznačným a všetkým náležitostiam prejavu vôle zodpovedajúcim úkonom spája zákonná úprava štátneho občianstva Slovenskej republiky ako zákonný následok stratu štátneho občianstva. Znenie uvedeného ustanovenia je slovným vyjadrením, znásobené s použitím slova „len“ tak jednoznačné, že absolútne vylučuje pochybnosti, či úvahy o prípadnom inom spôsobe straty štátneho občianstva Slovenskej republiky.

[REDAKOVANÉ] nikdy nepožiadala príslušné orgány Slovenskej republiky (nedala vlastnú žiadosť) o prepustenie zo štátneho zväzku Slovenskej republiky. Obsahom jeho žiadosti práve naopak bolo vydanie osvedčenia o štátnom občianstve Slovenskej republiky. Jeho žiadosti o vydanie osvedčenia o štátnom občianstve Slovenskej republiky nebolo vyhovené s odôvodnením, že 10. februára 1993, teda v čase, kedy

požiadal o štátne občianstvo Českej republiky v Slovenskej republike ešte bol účinný zákon č. 206/1968 Zb. o štátnom občianstve Slovenskej socialistickej republiky a podľa jeho ustanovenia § 13 nadobudnutím štátneho občianstva Českej socialistickej republiky sa stráca štátne občianstvo Slovenskej socialistickej republiky. Účinnosť citovaného zákona ako argument odôvodňujúci stratu štátneho občianstva Slovenskej republiky vôbec neobstojí. V ustanovení § 2 zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. ohraničenie podmienky, aby osoba bola štátnym občanom Slovenskej republiky podľa zákona č. 206/1968 Zb. v znení zákona č. 88/1990 Zb. je dátumom 31. decembra 1992 nie k „začiatku účinnosti zákona č. 40/1993 Z. z. (začiatok účinnosti ako hraničný termín je v ustanovení § 2 ods. 1 zákona č. 206/1968 Zb.). Zákon NR SR č. 40/1993 Z. z. neobsahuje samostatné intertemporálne ustanovenie (ani v tretej časti v spoločných a záverečných ustanoveniach), z ktorého by bolo možné vôľu zákonodarcu o tom, kto bude, resp. je štátnym občanom Slovenskej republiky v období od 31. decembra 1993 do nadobudnutia účinnosti (alebo platnosti) citovaného zákona interpretovať inak, ako je ona v ustanovení § 2 zákona jednoznačne vyjadrená. Preto je rovnako irelevantné ustanovenie § 13 vo väzbe na ustanovenie § 4 citovaného zákona, ktoré v celej právnej úprave štátneho občianstva, ktorá v čase jej prijatia, ako už bolo zdôraznené aj v iných štátoprávnych podmienkach, mala svoje ratio a ustanovenie o automatickej strate štátneho občianstva, bolo v tomto zmysle jej komplementárnym inštitútom.

Podľa čl. 5 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nikomu nemožno odňať štátne občianstvo Slovenskej republiky proti jeho vôli.

Ústavný súd si je vedomý obsahového rozdielu v termínoch uvedených v čl. 5 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, teda rozdielu medzi stratou a odňatím štátneho občianstva, ale pri rozhodovaní vo veci porušenia citovaného ústavného článku do úvahy berie tiež to, že občan, ktorý spĺňa zákonné podmienky štátneho občianstva Slovenskej republiky, ktorá nevylučuje bipolitizmus a konal v súlade s čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, a ak tým faktom, že požiadal o štátne občianstvo Českej republiky mu je odopierané vydanie osvedčenia o štátnom občianstve

Slovenskej republiky, môže to považovať za odňatie, teda aj sankcionovanie. Uvedené ale nič nemení na protiústavnom postupe príslušných štátnych orgánov.

Vo vzťahu k jednoznačne ohraničenému termínu (31. decembra 1992) trvania štátneho občianstva Slovenskej republiky podľa v texte ustanovenia § 2 (zákona č. 40/1993 Z. z.) uvedeného zákona č. 206/1968 Zb. všetky ostatné argumenty majú iba subsidiárnu povahu, nakoľko toto pregnantné zákonné vyjadrenie presvedčivo a dostatočne legitimuje závery, kto (osoba) už od 1. januára (nie od nadobudnutia účinnosti zákona NR SR) sa stal, a pokiaľ nepožiadaval o prepustenie zo štátneho zväzku Slovenskej republiky aj zostal štátnym občanom Slovenskej republiky. Nevydanie osvedčenia štátnemu občanovi, ktorý spĺňa uvedené zákonné podmienky, je takým porušením zákona, ktoré má za následok porušenie Ústavy Slovenskej republiky, konkrétne jej čl. 5.

Vo svojich rozhodnutiach ústavný súd už viackrát zdôraznil, že nie je orgánom ochrany zákonnosti ale ochrany ústavnosti. Porušenie zákonnosti je súčasne porušením ústavnosti v prípade, ak má za následok a je v priamej príčinnej súvislosti s porušením konkrétneho ústavného článku.

Postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako orgánu štátnej správy vo veciach štátneho občianstva, ako aj orgánu, ktorý vedie ústrednú evidenciu udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky, ktorý postup vecne a miestne príslušného orgánu - Okresného úradu v Žiline v celom rozsahu schválil, bol porušený zákon, vydaný na základe čl. 5 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v tých ustanoveniach, ktoré sú súčasne porušením tohto ústavného článku. Forma, ktorou ústavný článok bol porušený z hľadiska protiústavnosti, nie je v posudzovanom prípade rozhodujúca, resp. nič nemení na výsledku, ktorým je porušenie čl. 5 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky preto z týchto dôvodov rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. apríla 1997

Za správnosť vyhotovenia:
k

JUDr. Július *Č e r n á*

predseda senátu